

Dkt. David L. Mathewson, Theolojia ya Agano Jipya, Kipindi cha 7, Hekalu katika Agano Jipya

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dave Mathewson katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Theolojia ya Agano Jipya. Huu ni kipindi cha 7, Hekalu katika Agano Jipya.

Kwa hivyo, tumekuwa tukizingatia mada ya hekalu, hema, na Edeni, ambazo nimeziweka pamoja kutokana na uhusiano wao katika Mwanzo na Agano la Kale.

Nimependekeza kwamba umuhimu wa hekalu, ingawa mambo mengi yanaweza kusemwa kulihusu, ni kwamba kwa madhumuni yetu, umuhimu ni kwamba hekalu au hema ni makao ya Mungu. Inaashiria uwepo wa Mungu pamoja na watu wake. Hekalu na hema vinarudi nyuma hadi Bustani ya Edeni na kuonyesha hatua za utimilifu wa nia ya Mungu ya kurejesha makao yake matakatifu na kukaa pamoja na watu wake katika uumbaji wa kwanza kutoka Mwanzo 1 na 2. Kisha tunaanza kuangalia baadhi ya ushahidi wa Agano Jipya ambapo Yesu mwenyewe, katika Injili, anaanza kutimiza nia ya kweli ya hekalu kwa kudhihirisha uwepo wa Mungu miongoni mwa watu wakati wa uumbaji.

Kwa hivyo, ni kupitia nafsi ya Yesu Kristo kwamba Mungu sasa anakaa na watu wake. Uwepo wa Mungu katika hekalu linalokaa katika hema sasa unakaa katika nafsi ya Yesu Kristo. Ni kupitia Yesu Kristo kwamba Mungu sasa anakaa na watu wake.

Ninachotaka kufanya ni kuangalia maandiko mengine kadhaa katika Agano Jipya yanayotumia taswira ya hekalu au taswira ya hema ili kuonyesha kwamba kupitia nafsi ya Yesu Kristo, uwepo wa Mungu ni hema, na uwepo wa hekalu sasa unakaa na watu wake. Lakini pia, tutaona kwamba kama tutakavyoona ikitendeka na mada zingine ni kwamba haijatimizwa tu katika Yesu Kristo bali pia imetimizwa katika wafuasi wake, katika watu wake, katika wale walio wa Kristo. Kwa hivyo, kama tulivyosema, na kama nitakavyorudia mara kadhaa, ahadi nyingi kati ya hizi hutimizwa kwanza kabisa, au mada nyingi kati ya hizi hutimizwa kwanza kabisa katika nafsi ya Yesu Kristo.

Pili, kwa ugani, yanatimizwa kwa wafuasi wake au walioungana naye. Na hiyo ni kweli kuhusu mada ya hekalu. Sehemu ya kwanza inayotoka nje ya injili na madai ya Yesu katika vitabu kama Mathayo na Yohana, sura ya kwanza na sura ya pili, ni mahali pa pili pa kusimama, ambapo inaweza kuwa kitabu cha Matendo.

Na ninataka tu kusema jambo fupi sana kwa njia ya pendekezo, lakini sitaki kulizungumzia kwa sababu kuna aina zote za ushahidi mwingine, iwe hatimaye unakushawishi au la. Lakini katika sura ya pili ya kitabu cha Matendo, tunasoma kuhusu kile kinachoitwa siku ya Pentekoste, au siku ya kuzaliwa kwa kanisa, kama

wengine walivyoita. Katika Matendo sura ya pili na siku ya Pentekoste, wafuasi wa Kristo wote wamekusanyika Yerusalemu kwa amri na maagizo ya Yesu mwenyewe katika Matendo sura ya kwanza.

Na hivyo, wanafunzi wake na wafuasi wake wamekusanyika Yerusalemu, na Mungu anawamiminia watu Roho wake Mtakatifu katika kutimiza Agano la Kale, Yoeli sura ya pili hasa, ambayo Petro ananukuu inaelezea na kutetea kile kinachotokea siku ya Pentekoste. Kwa hivyo, Mungu anawamiminia watu roho yake, na mwandishi anaielezea kana kwamba ndimi za moto zinaelea juu yao, nao wananena kwa lugha. Sasa, katika hali hiyo, ingawa sitaki kueleza kwa undani, inawezekana, kama Greg Beal alivyosema katika makala kadhaa na katika kitabu chake kikubwa cha theolojia cha Agano Jipya kwamba Greg Beal amesema kwamba Matendo sura ya pili na Roho Mtakatifu anayekuja juu ya watu kwa kweli ni tukio la hekalu.

Na anabishania taswira ya hekalu. Anafuatilia ndimi za moto na mada na maneno mengine kadhaa katika Matendo sura ya pili na kuyaunganisha na hekalu. Na kwa hivyo, ikiwa ndivyo ilivyo, basi Matendo sura ya pili tayari inaonyesha kwamba watu wa Mungu ni hekalu la Mungu, na sasa Roho Mtakatifu, uwepo wa Mungu, anawajaza watu, hekalu lake, kama tulivyoona ikitokea katika ujenzi wa maskani katika Ezeieli sura ya 43 ambapo utukufu wa Mungu huja na kujaza hekalu.

Sasa, tunaona uwepo wa Mungu kupitia roho, labda ukijaza hekalu. Kwa hivyo, inawezekana kwamba hata katika Matendo sura ya pili, tayari tunaona mada ya hekalu ikipanuliwa na kupanuliwa ili kujumuisha watu wa Mungu. Na tutaona kwamba hiyo ni motifu maarufu katika sehemu iliyobaki ya Agano Jipya ambapo waandishi wa Agano Jipya, haswa Paulo, wanatumia taswira ya hekalu au lugha ya hekalu kwa watu wa Mungu wenyewe.

Kwa hivyo, nataka kupita mfano huo unaowezekana katika Matendo sura ya pili. Unaweza kusoma Theolojia ya Biblia ya Agano Jipya ya Greg Beale na sehemu kadhaa hapo kuhusu hekalu ambapo anasema kwamba sura ya pili ya Matendo ni mandhari ya hekalu. Lakini nataka kutoka hapo niende kwenye fasihi ya Paulo.

Tunaweza pia kutaja maandiko kadhaa katika fasihi ya Paulo. Labda mada kuu ya Mungu au Yesu kuwepo na waumini kupitia Roho Mtakatifu inaweza kuibua dhana ya hekalu, ingawa lugha ya hekalu haitumiki waziwazi. Uwepo wa Mungu, uwepo wa Yesu ndani ya watu, na uwepo wa Roho Mtakatifu ndani ya watu wake, yote yanaweza kuibua lugha ya hekalu au taswira ya hekalu.

Au kwenda mbali zaidi, ukweli kwamba Kristo ndiye dhabihu ya mwisho kwa ajili ya msamaha wa dhambi tunayoipata katika Waebrania, lakini hata Paulo akimelezea Yesu kama yule anayetoa msamaha wa dhambi angalau kwa njia isiyo ya moja kwa moja anadhani kwamba Yesu Kristo anachukua nafasi au anatimiza hekalu. Msamaha sasa hauhusiani tena na hekalu na kufanya dhabihu hekaluni, lakini sasa msamaha

wa dhambi unapatikana tu katika nafsi ya Yesu Kristo. Kwa hivyo, marejeleo ya msamaha wa dhambi na marejeleo ya msamaha kupitia Kristo yanaweza kuamsha au angalau kudhani kwamba Yesu Kristo ndiye utimilifu wa hekalu na anaubadilisha kwa sababu sasa, msamaha unapatikana ndani na unahusishwa na nafsi ya Yesu Kristo.

Lakini nataka kuangalia maandiko mahususi zaidi katika Agano Jipya na kuanza tena na fasihi ya Paulo. Sehemu ya kuanzia pengine ingekuwa 1 Wakorintho sura ya 3 na mistari ya 16 na 17, mojawapo ya marejeleo yanayojulikana zaidi katika fasihi ya Paulo kuhusu hekalu. Na tena, mengi ya haya, marejeleo haya yote yatawarejelea watu wenyewe kama hekalu.

Lakini katika 1 Wakorintho sura ya 3 na mistari ya 16 na 17, tunasoma hivi: hamjui ya kuwa ninyi wenyewe mmekuwa hekalu la Mungu, na ya kuwa roho ya Mungu inakaa kati yenu? Mtu akiharibu hekalu la Mungu, Mungu atamwangamiza mtu huyo, kwa maana hekalu la Mungu ni takatifu, na ninyi pamoja mmekuwa hekalu hilo. Sasa, katika sehemu hii, Paulo anawahutubia wasomaji wake waziwazi na ni muhimu kuelewa kwamba kama ungeweza kuangalia maandishi ya Kigiriki, ingawa maandishi ya Kiingereza yanaficha hili, lakini ukiangalia maandishi ya Kigiriki, viwakilishi wewe na vitenzi ni vya wingi, vikimaanisha kutaniko lote au kumaanisha watu wenyewe.

Kwa hivyo, hii si kauli ya mtu binafsi kwamba mwili wangu ni hekalu la Roho Mtakatifu, lakini hii ni kauli ya pamoja ambapo Paulo anarejelea kanisa lote, kwa waumini wote wa Korintho kama hekalu. Kwa hivyo, kanisa la Korintho ni hekalu. Lugha zaidi ya hekalu pia inapatikana katika mstari wa 12.

Kama naweza kuanza kusoma mstari wa 10, kwa neema ambayo Mungu amenipa, nitaweka msingi. Hiyo inaweza pia kuwa lugha ya hekalu. Niliweka msingi kama mjenzi mwenye busara, na mtu mwingine anajenga juu yake.

Lakini kila mtu na awe mwangalifu kujenga, kwa maana hakuna mtu awezaye kuweka msingi mwingine wowote isipokuwa ule uliokwisha kuwekwa, ambao ni Kristo. Kama mtu yeyote akijenga juu ya msingi huu kwa kutumia dhahabu, fedha, mawe ya thamani, mbao, nyasi, au majani, kazi yake itaonekana. Nami nataka kuelekeza mawazo kwenye lugha hiyo ya dhahabu, fedha, na mawe ya thamani.

Kwa mara nyingine tena, katika Agano la Kale na fasihi ya Kiyahudi ya apokalipsi na kwingineko, dhahabu na mawe ya thamani vinahusishwa na ujenzi wa hekalu. Mtu anachopaswa kufanya ni kuruka hadi Ufunuo 21, kwa mfano, ambapo, kama tutakavyoona baadaye, Yerusalemu Mpya inaelezewa kama hekalu, na lugha ya hekalu inachukuliwa na kutumika kwa Yerusalemu Mpya. Lakini kama labda unavyojua vyema, katika sura ya 21 ya Ufunuo, Yohana anaelezea hekalu la Yerusalemu Mpya kama lililoundwa na dhahabu na mawe ya thamani.

Kwa hivyo, lugha hii yote pamoja, lugha ya msingi, lugha ya mawe ya thamani, dhahabu, na mawe ya thamani, na kisha marejeleo dhahiri katika mistari ya 16 na 17 ya 1 Wakorintho 3 kwa kanisa kama hekalu yanaonyesha basi kwamba watu wa Mungu sasa ndio hekalu. Sasa, mtu anaweza kusema labda kwamba, vema, hii ni sitiari tu, waandishi wakilinganisha kanisa na hekalu. Hilo linawezekana.

Kama nilichotakiwa kuendelea nacho ni maandishi haya tu, inawezekana kuhitimisha kwamba Paulo anatumia sitiari tu. Nadhani baadhi ya maoni yanahitimisha hilo. Lakini unapoangalia kile Paulo anachofanya, hasa kwingineko katika kitabu cha 1 Wakorintho, kutegemea kwake Agano la Kale, kile anachofanya katika 2 Wakorintho na motifu ya hekalu, ambapo anaiunganisha waziwazi na ahadi za Agano la Kale, nadhani ni vigumu kuhitimisha tu kwamba Paulo anatumia hekalu tu kama sitiari na kulinganisha kanisa na hekalu.

Badala yake, nadhani Paulo anapendekeza, hasa kwa kuzingatia kanuni pana na kile anachofanya kwingineko katika 1 na 2 Wakorintho, kwamba kanisa sasa linatimiza nia ya kweli ya hekalu. Kile ambacho Mungu alikusudia katika hekalu sasa kinafikia kilele na utimilifu wake katika kanisa, watu wa Mungu. Kile ambacho maandishi ya unabii, kama Ezekieli, yalitarajia, hekalu lililorejeshwa ambapo Mungu angekaa na watu wake, sasa kinaanza kutimizwa, si tu katika Yesu Kristo, Yohana 1 bali sasa katika kanisa lake, katika wafuasi wake ambao ni hekalu la kweli la Mungu.

Kwa kweli, pengine majukumu mengi ya kimaadili na viwango vya kimaadili katika sehemu iliyobaki ya 1 Wakorintho yanategemea dhana kwamba kanisa ni hekalu. Kwa mfano, katika 1 Wakorintho sura ya 6, wito wao wa kufuata usafi na kumfukuza ndugu asiye na maadili unaonekana kutegemea wazo kwamba kanisa ndilo hekalu. Kama vile usafi ulivyohusishwa na hekalu na utakatifu ulivyohusishwa na hekalu katika Agano la Kale, sasa Paulo, akielewa kanisa kama hekalu la kweli na hekalu jipya la Mungu, pia analiita kufuata usafi na utakatifu.

Mawaidha mengi ya kimaadili katika sehemu iliyobaki ya Wakorintho huenda yanatokana na ukweli kwamba Paulo analiona kanisa kama hekalu na sasa anahitaji usafi na utakatifu wake. Kwa hivyo, 1 Wakorintho 3:16-17 inaonekana kuwa mfano wa Paulo akichukua taswira ya hekalu kutoka Agano la Kale na sasa anaitumia kwa kanisa, si kama sitiari tu bali pia kuliona kanisa, watu wa Mungu, sasa kama hekalu la kweli, sasa kama utimilifu wa kile Mungu alichokusudia katika hekalu hapo awali, na hiyo ni kwamba Mungu angekaa na watu wake. 2 Wakorintho sura ya 6, ili kukaa katika fasihi ya Wakorintho kwa muda mfupi tu, 2 Wakorintho sura ya 6 na 16-18, tumesoma mafungu kadhaa katika sehemu hii tayari, na tumeangalia sura ya 5, 17 kuhusiana na uumbaji mpya, tena kuonyesha kwamba dhana nyingi kati ya hizi zimeunganishwa kwa karibu.

Kwa kweli, tutaona baadaye katika Ufunuo 21 kwamba hekalu jipya Yerusalemu hutokea kwenye uumbaji mpya, kwa hivyo ni vigumu kutenganisha kabisa baadhi ya

mada hizi. Lakini kwa 2 Wakorintho 6:16-18, kuna makubaliano gani kati ya hekalu la Mungu na sanamu? Kwa maana tunaona wingi tena, Paulo akimrejelea yeye mwenyewe na kanisa la Korintho, kwa maana sisi ni hekalu la Mungu aliye hai. Sasa, mtu anaweza kusimama hapo na kufikiria, vema, tena, je, Paulo hangeweza kuwa anatumia hekalu kama sitiari kuelezea kanisa? Kanisa ni hekalu, na linatumika tu kama aina ya ishara au sitiari.

Naam, hiyo ni kweli, lakini endelea na utambue kwamba Paulo anathibitisha madai yake kwa kuanza kunukuu maandishi ya Agano la Kale. La kwanza katika mstari wa 16 linasema, Nitakaa nao na kutembea kati yao nami nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu, ambalo labda ni nukuu iliyounganishwa kutoka Ezekieli sura ya 37 na mistari ya 26 na 27, lakini pia Mambo ya Walawi sura ya 26 na mistari ya 11 na 12. Nukuu ya Mambo ya Walawi iko katika muktadha wa maskani, Mungu akikaa na watu wake katika maskani.

Kifungu cha Ezekieli 37 kiko katika muktadha wa Mungu, kinakuja kabla ya sehemu ambayo tumeiangalia na tutaangalia tena, sura ya 40-47, ambayo inasimulia hekalu lililorejeshwa upya. Kwa hivyo, kwa mfano, katika Mambo ya Walawi sura ya 26, nataka uangalie lugha na fomula ya agano; tutashughulikia agano baadaye, lakini fomula ya agano ambayo Paulo anaichukua, Mambo ya Walawi sura ya 26, mwandishi anasema, Nitaweka maskani yangu kati yenu, wala sitawachukia ninyi. Nitatembea kati yenu na kuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu.

Tena, katika muktadha wa Israeli, kusimamisha maskani na Mungu akikaa na watu wake kupitia maskani. Kisha, Ezekieli sura ya 36 inatumia maneno yanayofanana sana, karibu yanayofanana, ambayo tena inaendelea na maelezo ya Ezekieli ya hekalu lililorejeshwa, kujengwa upya, na kufanywa upya. Ezekieli sura ya 37 na mistari ya 26 na 27.

Tena, fomula ya agano jipya inayohusiana na Mungu kukaa na watu wake. Anasema nitafanya agano la amani nao. Litakuwa agano la milele.

Nitawaweka imara na kuwaongeza idadi yao. Nami nitaweka patakatifu pangu kati yao. Kisha patakatifu pataelezwa katika sura ya 40 hadi 47.

Makao yangu yatakuwa pamoja nao, nami nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Sasa Paulo anaunganisha hayo yote mawili katika sura ya sita na mstari wa 16 wa Wakorintho wa Pili, anaposema, kwa maana sisi tu hekalu la Mungu aliye hai, kama Mungu alivyosema, ku, kuelezea hilo na kuhalalisha kwamba anasema, Nitakaa nao na kutembea kati yao. Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu.

Kwa hivyo, Paulo anahalalisha ukweli kwamba wao ni hekalu hili kwa kunukuu maandiko mawili yanayohusiana na maskani na hekalu lililofanywa upya katika

Ezekieli sura ya 37. Kisha anaendelea na kunukuu maandiko mengine mawili ya Agano la Kale. Kwa hiyo, tokeni kati yao, mkajitenge, asema Bwana, msiguse kitu kichafu, nami nitawakaribisha.

Nami nitakuwa kwenu mstari wa 18. Nitakuwa baba kwenu, nanyi mtakuwa wanangu wa kiume na wa kike, asema Bwana Mungu Mwenyezi. Kwa hivyo, nadhani katika sehemu hii, mwandishi Paulo ananukuu kutoka Agano la Kale kuonyesha ukweli kwamba maandiko hayo ya Agano la Kale, Mambo ya Walawi sura ya 26, na hata maandiko ya unabii, hasa Ezekieli 37, sasa yanapata utambuzi wake na utimilifu wake katika kanisa la Yesu Kristo.

Na angalia pia kwamba haya yote yamo katika muktadha wa utakatifu. Kwa hivyo tena, dhana za usafi na utakatifu ambazo zilihusishwa na hema na hekalu la Agano la Kale sasa zimehamishiwa kwenye hekalu jipya, ambalo ni kanisa. Kwa hivyo, hii si sititari tu bali ni utimilifu wa motifu ya Agano la Kale ya hekalu na hata hekalu la mwisho wa dunia katika Ezekieli 37.

Kwa kweli, baadaye katika sehemu hii, mwandishi atarejelea ahadi za Mungu. Sasa kwa kuwa tuna ahadi za Mungu zinategemea ahadi hizi ili kwamba mara nyingine tena, Paulo anaona pengine marejeleo ya maandiko haya ya Agano la Kale. Kwa hivyo, Paulo anaona ahadi hizi, kama vile Mungu akianzisha patakatifu pake, makao yake pamoja na watu, sasa yametimizwa, si katika jengo au muundo halisi, bali sasa yametimizwa katika watu wa Mungu wenyewe.

Kwa hivyo, maandishi yote mawili ya Korintho, maandishi yote mawili ya Korintho, yanaonekana kushuhudia, nadhani, na hili litathibitishwa kwa kuangalia vifungu vingine pia, lakini linaonekana kuwa uthibitisho kwamba Paulo anaona nia ya kuanzishwa kwa hekalu halisi katika Agano la Kale, pamoja na matarajio ya hekalu la mwisho wa dunia sasa yakitimizwa kwa watu, kanisani. Kwa hivyo, anaweza kurejelea kanisa kama hekalu la Mungu. Na tena, hata 2 Wakorintho 6 inahalalisha hilo na kuelezea hilo kwa kurejelea Agano la Kale lenyewe.

Sehemu inayofuata ya kusimama ni Waefeso sura ya 2 na mistari ya 20 hadi 22. Na tena, tayari tumeangalia baadhi ya maandiko haya na tutaendelea kufanya hivyo katika miktadha mingine inayohusiana na mada zingine. Lakini Waefeso sura ya 2, 20 hadi 22 inakuja mwishoni mwa sehemu ambapo mambo mawili angalau yanaendelea.

Kuna mambo kadhaa, lakini mawili ninayotaka kisisitiza ni kwamba Paulo anabishania umoja wa Wayahudi na Mataifa sasa kuwa ubinadamu mmoja. Umoja huu unaonyeshwa na Mungu akichukua makundi mawili ambayo hapo awali yalikuwa tofauti, kikabila na kidini, na sasa akiwaunganisha katika ubinadamu mmoja mpya, kama Paulo anavyosema, katika Kristo Yesu. Ni kupitia kifo na ufufuo wa Yesu Kristo ndipo kizuizi kimevunjwa kati ya hao wawili, na sasa Kristo ameumba amani

kati ya Wayahudi na Mataifa kwa kuwaunganisha katika mwili mmoja, ubinadamu mmoja mpya, kanisa.

Jambo la pili ni kwamba Paulo anaweka msingi huu katika madokezo ya Agano la Kale, hasa kitabu cha Isaya. Sasa, hakuna mahali ambapo Paulo ananukuu Agano la Kale waziwazi katika Waefeso sura ya 2. Mojawapo ya mambo ambayo yamekuwa yakiendelea labda miaka 20 iliyopita hivi ni utafiti mpya wa matumizi ya Agano la Kale katika Agano Jipya ambao umetambua umuhimu wa Agano la Kale ni zaidi ya pale ambapo waandishi wa Agano Jipya wananukuu kwa kusema mambo kama, hili lilitokea ili kutimiza kile kilichosemwa katika Isaya nabii, au kama kilivyoandikwa, au kitu kama hicho, kama vile unavyopata katika Mathayo sura ya 2 na maandiko mengine kama tulivyoona katika 2 Wakorintho 6. Badala yake, wakati mwingine waandishi huchukua maandishi ya Agano la Kale na lugha ya Agano la Kale, na kuyaunganisha katika kazi yao bila kuashiria kwa kusema hili ni utimilifu wa hili, au hili lilitokea ili kutimiza hili, au kama ilivyoandikwa. Badala yake, watachukua tu lugha na kuiunganisha katika mazungumzo yao wenyewe, katika usemi wao wenyewe.

Na hivyo ndivyo tunavyoona vikiendelea katika Waefeso sura ya 2. Na waandishi wanapofanya hivyo, wakati mwingine huwa na umuhimu zaidi kuliko wanaponukuu. Katika Waefeso sura ya 2, Paulo anaunganisha dhana kadhaa na marejeleo maalum ya vifungu katika lugha yake mwenyewe. Kwa hivyo, Waefeso sura ya 2 inaanza katika mstari wa 11. Acha nisome tena baadhi ya sehemu hizi ili upate picha.

Kwa mfano, katika sura ya 11 na 12, tayari kuna marejeleo maalum ya Agano la Kale. Kwa hivyo, kumbuka kwamba hapo awali ninyi mliozaliwa Mataifa na mkaitwa msiotahiriwa na wale wanaojiita tohara. Kwa hivyo, kuna lugha iliyo wazi ya Agano la Kale.

Mstari wa 12, kumbuka kwamba wakati huo, mlikuwa mmetengwa na Kristo, mmetengwa na uraia katika Israeli, na wageni kwa maagano ya ahadi. Tumesoma mistari hii tayari, lakini angalia tena marejeleo mahususi ya dhana za Agano la Kale. Lakini kisha mwandishi anaendelea na kuzungumzia sasa katika Kristo Yesu, ninyi mlio mbali mmekaribishwa.

Lugha hiyo ya mbali na karibu tena inatoka moja kwa moja katika kitabu cha Isaya. Mstari wa 14, kwa maana yeye mwenyewe, ndiye amani yetu. Lugha ya amani, Isaya 52 na kwingineko, lugha ya upatanisho, inayowafanya wawili kuwa wanadamu wapya, dhana ya upya.

Lugha hii inatoka moja kwa moja katika kitabu cha Isaya. Kwa hivyo, Paulo anatumia maandishi yanayotoka katika Isaya yanayorejelea urejesho wa watu wa Mungu. Sasa, kurejelea kuwakusanya Wayahudi na Mataifa katika ubinadamu mmoja mpya, ambao ni kanisa ambalo sasa lina ufikiaji sawa kwa watu wa Mungu.

Kwa hivyo, hoja ya Paulo ni kwamba kuunganishwa kwa Myahudi na Mmataifa, kuunganishwa kwa Myahudi na Mmataifa katika ubinadamu mmoja mpya, ni utimilifu wa Agano la Kale, hasa mpango wa urejesho wa Isaya anaouelezea, hasa katika sura ya 40 hadi 66. Orodha hii ya marejeleo ya Agano la Kale na maelezo marefu ya Paulo ya kile ambacho Kristo amefanya katika kuleta utimilifu wa Isaya katika kuwaunganisha Wayahudi na Mmataifa katika ubinadamu mmoja mpya kupitia msalaba wa Yesu Kristo na kuleta amani inafikia kilele kwa marejeleo haya katika mistari ya 20 hadi 22. Kwa kweli, nitarudi nyuma na kusoma mistari wa 19, kwa kuwa huo ndio mwanzo halisi wa kitengo hiki cha kumalizia.

Kwa hivyo, ninyi, hasa Mataifa, wasomaji wake, si wageni tena, bali ninyi ni raia pamoja na watu wa Mungu na pia ni watu wa nyumba yake mliojengwa juu ya msingi wa mitume na manabii, huku Yesu Kristo mwenyewe akiwa jiwe kuu la pembeni. Sasa, sikiliza hili. Hadi sasa, inaonekana kuwa ni taswira ya jumla ya ujenzi.

Ingawa ningebishana kwamba marejeleo ya msingi katika sura ya 20 labda yako katika mistari wa 20, samahani, sura ya pili labda ni taswira ya hekalu kwa sababu sasa, katika mistari wa 21, ndani yake, katika Kristo, jengo hili lote limeunganishwa pamoja na kuinuka kuwa hekalu takatifu katika Bwana. Na ndani yake, ninyi wawili mnajengwa pamoja ili kuwa makao ambayo Mungu anaishi kwa roho yake. Kwa maneno mengine, kama vile tulivyoona katika Wakorintho wa Kwanza na wa Pili, Paulo anafikiria kanisa kama hekalu, kama hekalu la wakati wa mwisho ambalo sasa ni makao ya Mungu, ambapo Mungu mwenyewe anakaa kupitia Roho wake Mtakatifu.

Na mitume na manabii ndio msingi wa hekalu hili. Kwa kweli, lugha hiyo ya msingi inaendana na kile unachokipata katika fasihi nyingine za Kiyahudi. Kwa mfano, jumuiya ya Qumran na Hati za Bahari ya Chumvi huelezea jumuiya hiyo kama hekalu.

Pia hutumia lugha ya hekalu, na wanaelezea waanzilishi wao, wanachama muhimu wa jamii, kama msingi wa hekalu. Sasa, jamii ya Qumran bado ilitarajia hekalu lililojengwa upya kimwili, lakini wakati huo huo, pia walitumia lugha ya hekalu kwao wenyewe na waliona waanzilishi wao muhimu kama msingi wa jamii na wa hekalu. Kwa hivyo sasa Paulo anafanya kitu kama hicho kwa kuwaita mitume na manabii kama misingi ya hekalu hili, hekalu ambalo sasa linajengwa ambalo halina mawe halisi na matofali ya ujenzi, lakini sasa linajumuisha wanachama wanaounda hekalu hili ambalo Mungu anakaa kupitia Roho wake Mtakatifu.

Lakini mwandishi, akinukuu Isaya sura ya 28 na mistari wa 16, bila kunukuu, bali akimrejelea Isaya tena, 28:16, anamwita Yesu Kristo jiwe kuu la pembeni. Kwa hivyo, Kristo, ingawa mitume na manabii ndio msingi wa muundo huu, Yesu ndiye jiwe kuu la pembeni. Yeye ndiye jiwe kuu la pembeni linaloshikilia yote pamoja.

Na kisha tunajengwa juu ya hayo yote. Watu wa Mungu, washiriki wa haya yote, wanakuwa hekalu takatifu ambapo Mungu hukaa kupitia Roho wake. Kwa hivyo tena, marejeleo haya kwa kanisa kama hekalu hayaonekani kuwa lugha ya sitiari tu, ambayo mahekalu hutumia tu kama sitiari kuelezea kanisa, ingawa hufanya hivyo.

Lakini ningebishana, kulingana na marejeleo ya maandiko ya Agano la Kale, hasa kutoka Isaya, na Isaya 28-16, Yesu Kristo jiwe kuu la pembeni, kwamba maandishi hayo na maandiko mengine ya Agano la Kale katika sura yote ya 2 yanabishana kwamba kanisa linaonekana na Paulo kama utimilifu wa maandishi ya unabii wa Kale. Sasa, kanisa, si hekalu la kimwili, ndilo mahali pa makao ya Mungu. Uwepo wa Mungu katika hekalu la kukaa pamoja na watu wake sasa unatimizwa, si katika muundo wa kimwili, bali sasa katika watu wa Mungu wenyewe, ambapo Mungu anakaa kupitia Roho wake.

Kwa kweli, kama naweza kurejelea andiko moja zaidi katika Waefeso ambalo nadhani dhana hii inasaidia kuelimisha, fungua sura ya 5 na mistari ya 18-20 ya Waefeso. Waefeso sura ya 5 na mistari ya 18-20. Hili ni andiko ambalo hurejelewa mara kwa mara tena, kwa kawaida husomwa kibinafsi sana, na tutazungumzia hilo baada ya muda mfupi tu.

Lakini kuanzia mstari wa 18, msilewe divai, ambayo huleta ufisadi. Badala yake, mjazwe Roho, mkisemezana kwa zaburi na nyimbo na tenzi za Roho, huku mkiimba na kumshangilia Bwana mioyoni mwenu, mkimshukuru Mungu Baba sikuzote kwa mambo yote, katika jina la Bwana wetu Yesu Kristo. Na kisha mstari wa 21 huenda pia unahusiana na hilo, mkinyenyekeana kwa heshima ya Kristo.

Sasa, ninachotaka kufanya ni kwamba sitaki kuangalia kila undani katika sehemu hii, lakini nataka kuangalia kifungu hicho na kujazwa na Roho. Kama nilivyosema, kwa kawaida huwa tuna mwelekeo wa kuchukulia hili kibinafsi, kwamba Roho wa Mungu ananijaza na kunitawala, na kinyume na divai kunitawala na kunijaza na kulewa divai, sasa ninahitaji kumruhusu Roho wa Mungu anijaze kibinafsi ili nizae matunda ya Roho na niishi aina ya maisha ambayo Mungu anatamani. Na tena, hakika nisingependa kupinga wazo hilo, lakini nataka kuhoji kama ndivyo Paulo anasema.

Nashangaa kama hatupaswi kusoma hili kwa pamoja zaidi na kama tunapaswa kulisoma labda kwa kuzingatia Waefeso sura ya 2, andiko ambalo tumeangalia tu. Kwa kweli, mara nyingine tena, sharti hapa la kujazwa ni la wingi, na ni wazi, ikiwa Paulo anazungumza na kundi, angetumia wingi, si umoja tu, lakini labda Paulo anarejelea zaidi kwa pamoja kanisa lote. Na nadhani anapoomba kanisa lijazwe, nadhani anarejelea kanisa tena kama hekalu.

Angalia pia, lugha hii ya kuzungumza na kila mmoja katika zaburi na nyimbo na zaburi za kiroho; hii inaonekana kuweka maagizo haya katika muktadha wa kanisa lililokusanyika kwa ajili ya ibada, si tu kile ambacho watu hufanya majumbani mwao.

Kwa hivyo, nadhani Paulo anasema ni kwamba kanisa ni hekalu ambalo Mungu analijaza Roho Wake. Kwa hivyo, hii inarejelea tena uwepo wa hekalu.

Kwa kweli, ukirudi kwenye Agano la Kale tena, wazo hili la kujaza, la Mungu kujaza hekalu, linaonekana kuwa ndilo lililopo hapa. Kwa mfano, andiko moja tulilosoma, Ezeieli sura ya 43, likirejelea hekalu lililorejeshwa na kufanywa upya, baada ya Ezeieli kuona muundo wa hekalu na kuongozwa kulitembelea na kulipima. Katika sura ya 3, hatimaye anaona utukufu wa Mungu.

Katika mstari wa 2 Ezeieli 43, mstari wa 2, niliona utukufu wa Mungu wa Israeli ukitoka mashariki, nao ukaingia hekaluni. Na angalia anachosema katika mstari wa 5, kisha Roho akaniinua na kunipeleka katika ua wa ndani, na utukufu wa Bwana ukajaza hekalu. Kwa hivyo, nadhani kwamba lugha ya kujaza hapa katika sura ya 5 ni lugha ya hekalu.

Paulo anasema kwamba anataka kanisa liwe hekalu la Mungu, ambapo Mungu anakaa ndani yake, na Mungu analijaza utukufu wake na Roho wake. Ni wazi kwamba jinsi hilo linavyofanya kazi ni katika sura zinazozunguka; katika sura ya 5 na 6, tunapata matokeo ya kimaadili ya hilo, maana ya kuwa hekalu la Mungu, jinsi linavyoonekana, na jinsi kanisa linavyoonyesha kwamba ni hekalu la Mungu. Lakini tena, nadhani tunapaswa kuacha kusoma hili kibinafsi pekee, na tena, labda tunapaswa kulisoma kwa kuzingatia sura ya 2, ambapo kanisa linakua na kuwa makao matakatifu, hekalu ambalo Mungu anakaa ndani yake kupitia Roho Wake.

Sasa tena, tunaona kanisa kama hekalu ambalo Mungu analijaza kwa Roho Wake. Kwa hivyo, nadhani katika sehemu hizi, Paulo anatumia taswira za hekalu mara kwa mara, si kama sitiari au ulinganisho unaofaa tu, lakini Paulo anatumia taswira za hekalu kuelezea utimilifu wa hekalu la Agano la Kale, nia za hekalu halisi, na matarajio ya kinabii ya hekalu lililorejeshwa sasa yanatimizwa na kutimizwa katika watu wa Mungu, kanisa. Hiyo ni, kile ambacho hekalu lilimaanisha, uwepo wa Mungu pamoja na watu wake, Mungu akikaa pamoja na watu wake, sasa unatimizwa na Mungu akikaa ndani, Mungu akijaza kupitia Roho Wake Mtakatifu, watu Wake, kanisa.

Wayahudi na mji sasa wamekusanyika pamoja kama mwili mmoja katika Kristo. Baadhi ya watu, kwa kuzingatia hilo, wamezungumzia kuhusu hilo na kuuliza kama kutakuwa na kipindi cha tatu cha hekalu. Tunarejelea hekalu la kwanza na kisha kipindi cha pili cha hekalu, hekalu la Herode, ambalo liliharibiwa mwaka wa 70 BK.

Je, kutakuwa na kipindi cha tatu cha hekalu? Na pendekezo langu ni, ndiyo, kipo. Tayari kipo kimoja. Kanisa sasa ni hekalu la tatu.

Watu wa Mungu, walioumbwa na Wayahudi na Mataifa, katika kutimiza ahadi za Agano la Kale, sasa ni hekalu la tatu ambapo Mungu anaanza kukaa na watu wake.

Lakini tutaona hili ni hekalu ambalo halijajengwa tayari. Bado kuna kipimo ambacho hakijajengwa bado.

Hekalu halijakamilika kwa namna fulani. Tunapata utambuzi wa mwisho na utimilifu wa mwisho katika uumbaji mpya katika Ufunuo 21 na 22, ambao tutauangalia baadaye. Lakini nataka kuondoka kwenye fasihi ya Paulo na kuzungumza kwa ufupi kuhusu maandiko mengine mawili.

Mojawapo ya hayo inapatikana katika Waebrania sura ya 8 hadi 10, ambapo katika sehemu hii mwandishi, katika kitabu chote, mwandishi anaonyesha ukuu wa Kristo juu ya mfumo wa agano la kale. Na wazo si kwamba agano la kale lenyewe lilikuwa na kasoro na ilikuwa mpango A ambao haukufanya kazi, kwa hivyo Mungu ilibidi aanzishe mpango B. Lakini mwandishi wa Waebrania anaonyesha kwamba Yesu Kristo ndiye mfumo wa agano la kale ulikuwa unaelekeza kwake. Na kwa hivyo, ameutimiza.

Kwa nini wasomaji wanataka kurudi kwenye kitu kingine? Katika sehemu ndefu katika sura ya 8 hadi 10, mwandishi anasema kwa kirefu kwamba Yesu Kristo anachukua nafasi na kutimiza mfumo mzima wa dhabihu wa Agano la Kale. Kwa hivyo sasa msamaha wa dhambi unapatikana katika Yesu Kristo na sio katika hema au hekalu la Agano la Kale. Kwa mfano, katika Waebrania sura ya 8, na tena, nitasoma sehemu chache tu ili upate wazo la kile mwandishi anasema.

Katika Waebrania sura ya 8 na mstari wa 1 hadi 6, mwandishi anasema, sasa jambo kuu tunalosema ni hili, hatuna kuhani mkuu kama huyo aliyeketi mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha ukuu, au tunaye kuhani mkuu kama huyo, yaani Yesu Kristo, aliyeketi mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha Ukuu mbinguni na anayehudumu katika patakatifu, hema ya kweli iliyowekwa na Bwana, si kwa mikono ya wanadamu, yaani hema ya duniani au hekalu. Kila kuhani mkuu huteuliwa kutoa zawadi na dhabihu, kwa hivyo ni lazima huyu, kuhani mkuu huyu, yaani, Yesu, awe na kitu cha kutoa. Kama angekuwa duniani, asingekuwa kuhani, kwa maana tayari kuna makuhani wanaotoa zawadi zilizoamriwa na wote.

Wanahudumu katika patakatifu ambapo ni mfano na kivuli cha kile kilicho mbinguni. Ndiyo maana Musa alionywa alipokuwa karibu kujenga hema, akisema, hakikisha unatengeneza kila kitu kulingana na mfano ulioonyeshwa nawe mlimani. Hata hivyo, kwa kweli, huduma ambayo Yesu alipokea ni bora kuliko yao kama vile agano ambalo yeye ni mpatanishi wake lilivyo bora kuliko lile la zamani kwani agano jipya limeanzishwa juu ya ahadi zilizo bora zaidi.

Sasa, suala la hema na hekalu pia linahusishwa na agano, mada ambayo tutashughulikia baada ya hekalu. Ukiruka hadi sura inayofuata, sura ya 9 na mistari ya 11 na 12, kwa mfano, lakini Kristo alipokuja kama kuhani mkuu wa mambo mema

ambayo tayari yamefika, alipitia hema iliyo kubwa na kamilifu zaidi ambayo haikufanywa kwa mikono ya wanadamu. Hiyo ni kusema, si sehemu ya uumbaji huu.

Hakuingia kwa njia ya damu ya mbuzi na ndama, ambayo ndiyo njia makuhani na hema ya duniani na hekalu walivyoingia, lakini aliingia patakatifu pa patakatifu mara moja kwa wakati wote kwa damu yake mwenyewe, hivyo kupata ukombozi wa milele. Kwa hivyo, angalia katika mistari hii kwamba Yesu Kristo sasa angalau anafanya mambo matatu ambayo ni muhimu katika maandiko haya. Kuna mambo kadhaa, lakini nataka tu kuyaangazia kuhusiana na hekalu.

Kwanza kabisa, Yesu sasa ndiye kuhani mkuu. Yesu sasa anatenda kazi kama na anatimiza ukuhani wa Agano la Kale kama kuhani ambaye sasa anaingia patakatifu, pa mbinguni, na kutoa dhabihu, ambayo sasa ni damu yake mwenyewe, ambayo hupata na kuhakikisha ukombozi wa milele kwa ajili ya watu. Kwa hivyo tena, mwandishi anachobisha ni kwamba ukombozi na msamaha wa dhambi sasa haupatikani katika hekalu na hema halisi bali sasa unapatikana katika utu wa Yesu Kristo.

Kwa hivyo, Yesu Kristo ndiye kuhani anayehudumu katika hema. Pili, nataka utambue kwamba Yesu Kristo anahudumu katika hema ambayo ni kubwa zaidi na ya mbinguni, si ya duniani. Ile ya duniani inaelezewa kama aina au nakala au kivuli cha uhalisia wa hekalu halisi la hema, ambalo liko ndani na ambalo ni hekalu ambalo Kristo anatumikia sasa.

Hilo ni hekalu la hema ambalo Kristo sasa anaingia patakatifu pa patakatifu kutoa dhabihu kwa ajili ya msamaha wa dhambi. Jambo la tatu ambalo tayari nimetaja pamoja na mambo hayo mawili ni kwamba maana yake ni kwamba msamaha sasa hauhusiani na hema halisi, si na hekalu halisi, bali na Yesu Kristo, anayehudumu katika patakatifu pa mbinguni. Kwa hivyo, mwandishi wa Waebrania mwenyewe anaanza kubishana kuhusu asili inayoonekana kuwa ya muda ya hema halisi na hekalu, lakini kwamba hilo sasa limefunikwa na kuja kwa Yesu Kristo.

Msamaha wa dhambi hauhusiani tena na makuhani wa kibinadamu na maskani na hekalu la kidunia, lakini sasa msamaha wa dhambi unahusishwa na kuhani wetu wa mbinguni, ingawa mwandishi bado anasema yeye ni mwanadamu pia, bali kuhani wetu wa mbinguni ambaye ni Yesu Kristo ambaye sasa anajitoa kama dhabihu na anahudumu katika hekalu la mbinguni ambalo la kidunia ni mfano au kielelezo tu. Kwa hivyo tena, hoja ya mwandishi sio tu kwamba mpango A haukufanya kazi, kwa hivyo Mungu aliuondoa na kuubadilisha na kitu kingine, lakini lugha hiyo ya mfano au kielelezo au kivuli inaonekana kupendekeza kwamba maskani na hekalu la kidunia tayari vilikuwa vinaelekeza kwenye kitu kikubwa zaidi. Havikuwahi kukusudiwa kuwa vielelezo vya kudumu vya njia ambazo Mungu atatumia kushughulikia dhambi ya mwanadamu, lakini maskani na hekalu vilikusudiwa tu kama kivuli cha au kama matarajio ya kitu kikubwa zaidi.

Na hoja ya mwandishi wa Waebrania ni kwamba kitu kikubwa zaidi kipo hapa katika nafsi ya Yesu Kristo. Maskani na hekalu la Agano la Kale lilionyesha uhalisia mkubwa zaidi wa Mungu akikaa na watu wake na Mungu akishughulika na dhambi ili aweze kukaa na watu wake katika nafsi ya Yesu Kristo. Kwa hivyo tena Waebrania wanazungumza, angalau katika sehemu hizi, si hasa kwa maana ya watu kuwa hekalu, lakini inaonekana kuzungumzia kwa maana ya Yesu Kristo, sambamba na kusudi la mwandishi katika kitabu chote ambapo Yesu anaonekana kama anayetimiza na kuwa bora kuliko watu na mahali na taasisi tofauti za Agano la Kale.

Sasa Yesu Kristo anaonekana kama utimilifu wa hekalu na kile kilichoendelea hekaluni, mfumo mzima wa dhabihu, agano lote, na nia na kusudi la Mungu katika hema na hekalu, lile la kimwili, ambalo sasa linapata utimilifu wake katika uhalisia mkuu ulio ndani ya utu wa Yesu Kristo. Andiko lingine, andishi lingine linalotumia lugha ya hekalu, na pengine kuna, kama nilivyosema hapo awali, labda kuna mengine ambayo tunaweza kuyaelekeza, lakini ninazingatia vifungu vinavyoonekana waziwazi kumrejelea Yesu au watu wa Mungu kama hekalu na vinaonekana kuunganisha hilo na maandishi ya Agano la Kale, ambayo Waebrania hufanya waziwazi, na tuliona kwamba Paulo anaonekana kufanya hivyo pia. Lakini katika 1 Petro sura ya 2, 1 Petro sura ya 2, nataka kusoma mistari ya 4 hadi 6. 1 Petro 2, mistari ya 4 hadi 6, mnapomwendea, jiwe lililo hai lililokataliwa na wanadamu, bali lililochaguliwa na Mungu, na la thamani kwake, ninyi pia, na mtagundua tena kwamba ninyi, mwandishi, mnalizungumzia kanisa au makanisa, si watu binafsi, bali ninyi pia, kama mawe yaliyo hai, mnajengwa kuwa nyumba ya kiroho ili kuwa ukuhani mtakatifu, mkitoa dhabihu za kiroho zinazokubalika kwa Mungu kwa njia ya Yesu Kristo.

Kwa maana katika maandiko yanasema, Tazama, naweka katika Sayuni jiwe kuu la pembeni lililochaguliwa na la thamani, na yeye amwaminiye hataibika kamwe. Kwa hivyo, kumbuka, tena, mambo mawili. Kwanza kabisa, lugha ya hekalu sasa inatumika kwa kanisa.

Kwa hivyo, watu wa Mungu ndio hekalu. Wao ndio hekalu, mawe, kama vile Waefeso sura ya 2. Hii inaonekana kuwa sawa na kile Paulo alichosema katika Waefeso sura ya 2 na mistari ya 19 hadi 22. Sasa watu wenyewe ni mawe ya sitiari yanayounda hekalu.

Na tena, Yesu ndiye jiwe kuu. Mstari wa 6, Ninaweka katika Sayuni jiwe kuu la pembeni. Yesu ndiye jiwe kuu la pembeni.

Tena, kama tulivyoona katika Waefeso sura ya 2. Yesu ndiye jiwe la pembeni la hekalu hili, na watu ni mawe ya sitiari yanayounda muundo wa hekalu. Zaidi ya hayo, wao ni ukuhani mtakatifu, na wanatoa dhabihu za kiroho zinazokubalika kwa Yesu Kristo. Kwa hivyo, waandishi wamechukua taswira hii yote ya hekalu la Agano la Kale na sasa wanaitumia kwa watu wa Mungu, kama tunavyomwona Paulo akifanya.

Lakini pia nataka utambue tena kwamba hii si lugha rahisi tu ya sitiari, ingawa ni ya sitiari, lakini mwandishi anaiweka katika Agano la Kale. Kwa hivyo, ananukuu, ingawa Paulo aliidokeza, mwandishi ananukuu kutoka Isaya 28 na mstari wa 16. Pia, wazo hili la kuwa ukuhani mtakatifu linatarajia kile tunachokipata baadaye katika mistari michache baadaye katika mstari wa 9, ambapo mwandishi anasema, lakini ninyi ni taifa teule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, milki ya Mungu maalum ili mpate kuzitangaza sifa za Mungu, au yeye aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu.

Hiyo ni nukuu ya moja kwa moja kutoka Kutoka sura ya 19, mstari wa 16, ambayo inarejelea taifa la Israeli kama ufalme wa makuhani. Lakini sasa, cha kufurahisha ni kwamba, katika sura ya pili, mstari wa tisa wa 1 Petro, inatumika kwa watu wa Mungu, kanisa. Sasa wao ni makuhani wanaohudumu katika hekalu jipya.

Sasa ni ukuhani wa kifalme, ambao hufanya kazi ya kutumikia na kutoa sifa na dhabihu za kiroho katika hekalu lililorejeshwa. Kwa hivyo, marejeleo ya Agano la Kale, nadhani, tena, yanaonyesha hii ni zaidi ya sitiari tu, lakini kwamba mwandishi anaelewa kanisa kama hekalu la kweli linalotimiza ahadi za Agano la Kale za hekalu lililorejeshwa na kufanywa upya, pamoja na lengo na madhumuni ya mwisho ya hekalu halisi katika Hema la Kukutania, ambalo mwandishi wa Kiebrania alisema lilikuwa kivuli tu cha hekalu la kweli. Sasa tunaona kwamba hekalu la kweli lililotimizwa katika kanisa, watu wa Mungu, ambapo, tena, kama Waefeso 2, Yesu Kristo ndiye jiwe kuu la pembeni katika kutimiza Isaya 28, na watu wote ni mawe ya ujenzi ambayo yanaunda makao haya ambapo Mungu anaishi, nao hufanya kazi kama makuhani.

Cha kufurahisha ni kwamba, katika Waebrania 8 hadi 10, tunaona kwamba Yesu ndiye kuhani wa kweli, lakini sasa tunaona kwamba watu wenyewe hufanya kazi kama makuhani. Na tena, tumeona hilo mara kadhaa, ambapo kile kinachotumika kwa Yesu Kristo pia kinatumika kwa watu wake kwa sababu ya ushirika wao na muungano wao naye kupitia imani. Kwa hivyo, 1 Petro 2 pia, kama vile fasihi ya Paulo, inachukua lugha ya hekalu na kuitumia kwa watu wa Mungu, kanisa.

Sasa, kuchukua lugha ya hekaluni na kuitumia kwa watu si jambo la kipekee kwa Paulo au Petro au waandishi wengine wa Agano Jipya. Waandishi wengine wa Kiyahudi hufanya hivyo. Tunaona katika baadhi ya fasihi kati ya Agano Jipya, wakati mwingine, tunaona waandishi wa Kiyahudi wakichukua lugha ya Agano la Kale, lugha ya hekaluni na kuitumia kwa watu.

Jumuiya ya Qumran, Hati za Bahari ya Chumvi, hufanya hivyo. Tayari tumezungumzia hilo. Mara nyingi huchukua lugha ya hekalu kutoka Agano la Kale na kuitumia katika jumuiya yao.

Tofauti kuu ni kwamba fasihi ya Kiyahudi, karibu bila shaka, bado inatarajia ujenzi mpya wa muundo halisi wa siku zijazo. Ningesema kwamba, kwa mfano, katika jamii ya Qumran, sababu ya kutumia taswira ya hekalu kwa jamii yao ni kwamba wamekatishwa tamaa na, wanakataa hekalu halisi huko Yerusalemu kwa sababu mbalimbali, kwa hivyo hawafikirii hilo ni hekalu la kweli. Kwa hivyo wanachukua lugha ya hekalu na kuitumia kwao wenyewe, lakini bado wanasubiri hekalu halisi lililojengwa upya.

Sababu Paulo anatumia lugha ya hekalu kwa jamii si kwa sababu anakataa hekalu la kimwili, si kwa sababu anafikiri limeharibika, n.k., n.k., si kwa sababu anafikiri kwamba siku moja bado kutakuwa na hekalu la kimwili, na wakati huo huo, jamii ndiyo hekalu. Lakini sababu anafanya hivyo ni kwa sababu, kwanza kabisa, ahadi za Agano la Kale za hekalu zimetimizwa katika Yesu Kristo, na kisha, kwa ugani, sasa zimetimizwa kwa watu wake ambao ni wake. Kwa hivyo ahadi za hekalu basi, katika Agano la Kale, hupata utimilifu wake, ningesema, si katika jengo la kimwili au hekalu sasa au katika siku zijazo, ambazo zingeendana na, ungeundua kwamba bado katika matarajio ya Kiyahudi na fasihi ya Kiyahudi.

Lakini badala yake, Agano Jipya linaonekana kupata unabii wa hekalu lililojengwa upya na matarajio ya hekalu lililojengwa upya na hata nia na madhumuni ya hekalu la Agano la Kale yametimizwa sasa, si tena kimwili katika hekalu lililojengwa upya, bali sasa yale yaliyotimizwa katika Yesu Kristo, ambaye ndiye hekalu la kweli, na pia katika watu wake ambao sasa ni hekalu la Mungu aliye hai ambapo Mungu anakaa kwa Roho wake. Sasa, taswira ya hekalu au matarajio ya hekalu yana kipimo ambacho tayari lakini bado hakijawafikia, ni wazi. Tulizingatia zaidi yale ambayo tayari katika Injili ambapo Yesu anatimiza hekalu, katika fasihi ya Paulo, katika Waebrania na 1 Petro ambapo Yesu, tena katika Waebrania, lakini kanisa linatimiza nia za hekalu na matarajio ya hekalu lililorejeshwa.

Kanisa linatimiza hilo. Hilo ndilo tayari. Lakini bado kuna kipimo ambacho bado hakijaonekana ambacho tutakiangalia baada ya muda mfupi tu, na hicho kiko katika Ufunuo 21 na 22.

Kwa hivyo tena, kwa muhtasari tu, ili kuweka wazi, katika Agano la Kale, kile ninachofikiri tunapata, kwanza kabisa, katika Bustani ya Edeni, Edeni ilikuwa patakatifu, aina ya hema la hekalu ambapo Mungu aliishi na watu wake. Kufuatia Mwanzo 3, huku dhambi ikiharibu hilo na dhambi ikivuruga uhusiano huo, ikivuruga uwepo wa Mungu, Adamu na Hawa ni uwepo wa Mungu pamoja na watu wake. Adamu na Hawa wanafukuzwa au kufukuzwa kutoka Bustani, na sehemu iliyobaki ya Agano la Kale kisha inaanza kujibu swali, Mungu atarejeshaje patakatifu pake pamoja na watu wake? Mungu atafanyaje tena makazi na watu wake? Hilo lilianza kutimizwa kupitia hema la kimwili na hekalu katika Agano la Kale.

Lakini Israeli haikufanya vizuri zaidi kuliko Adamu na Hawa. Wao pia, kwa sababu ya dhambi, walifukuzwa kutoka hekaluni. Ili upate manabii, kama vile Ezekieli na Zekaria, wakitarajia na kutarajia hekalu lililorejeshwa na kujengwa upya ambalo litateka tena Edeni, ambalo litatimiza nia ya hema na hekalu hapo awali, katika hekalu lililorejeshwa na kujengwa upya.

Swali basi ni, je, hilo litatimizwaje? Unapofika kwenye Agano la Kale, au samahani, Agano Jipya, kinachovutia basi ni kwamba linatimizwa si katika muundo halisi, si katika hekalu halisi lililojengwa upya, lakini kwanza kabisa, katika nafsi ya Yesu Kristo. Uwepo wa Mungu pamoja na watu wake kutoka Bustani ya Edeni, uliodhihirishwa katika hema na hekalu, ulitarajiwa na kutabiriwa katika manabii. Uwepo wa Mungu sasa upo ndani ya Yesu Kristo.

Mungu sasa anaanza kukaa na watu wake katika kutimiza Agano la Kale katika utu wa Yesu Kristo. Na kisha, kwa ugani, katika watu wake ambao ni wa Yesu Kristo, kwa hivyo waandishi wa Agano Jipya hutumia taswira ya hekalu kuonyesha kwamba kanisa pia ni hekalu, ambapo Mungu sasa anakaa na kukaa na watu wake kupitia Roho wake Mtakatifu katika hekalu la kanisa. Katika sehemu inayofuata, basi, kama nilivyosema, tutaangalia kipengele ambacho bado hakijakamilika, na tutazingatia Ufunuo 21 na 22, ambayo inatupa muhtasari wa hekalu la mwisho lililokamilika, maskani, na makao ya Edeni ya Mungu pamoja na watu wake.

Huyu ni Dkt. Dave Mathewson katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Theolojia ya Agano Jipya. Huu ni kipindi cha 7, Hekalu katika Agano Jipya.